

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2018 r. w Gliwicach

sprawy K. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania K. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 6 czerwca 2017 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uwzględnia do ustalenia wysokości emerytury okres zatrudnienia ubezpieczonej w (...) Spółdzielni Pracy (...) od 1 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz zarobki za rok:

- 1985 w wysokości 51.471 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden złotych),
- 1986r. w wysokości 185.698 zł (sto osiemdziesiąt pięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych),
- 1987 w wysokości 222.564 zł (dwieście dwadzieścia dwa tysiące pięćset sześćdziesiąt cztery złote),
- 1988 w wysokości 251.412 zł (dwieście pięćdziesiąt jeden tysięcy czterysta dwanaście złotych),
- 1989 w wysokości 941.869 zł (dziewięćset czterdzieści jeden tysięcy osiemset sześćdziesiąt dziewięć złotych),
- 1990 w wysokości 4.712.047 zł (cztery miliony siedemset dwanaście tysięcy czterdzieści siedem złotych);

2. w pozostałej części odwołanie oddala.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1212/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej K. D. prawa do przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona nie przedłożyła nowych dowodów w rozumieniu przepisu art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od w/w decyzji żądając jej zmiany. Podniosła, że w okresie od 6. 09.1984 r. do 30.03.1991 r. pracowała w charakterze chałupnika w (...) Spółdzielni Pracy (...), która znajdowała się w Z.. Ponieważ Przedsiębiorstwo od wielu lat nie działa, ani nie działa żaden jego następca prawny, nie jest w stanie przedstawić żadnego dokumentu stwierdzającego wykaz miesięcznych zarobków.

W odpowiedzi na odwołanie od w/w decyzji, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Wskazał, że nie jest możliwe przeliczenie ubezpieczonej świadczenia ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła zaświadczenia zakładu pracy stwierdzającego, że w każdym miesiącu pracy osiągała wynagrodzenie równe co najmniej 50 % najniższego wynagrodzenia. Wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej zawierają średni miesięczny zarobek, a nie faktycznie uzyskiwany.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona urodziła się w dniu (...)

W związku z wnioskiem odwołującej o emeryturę Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., decyzją z dnia 8.03.2017 r. przyznał ubezpieczonej emeryturę począwszy od dnia (...) r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17.12.1998 r.

Decyzją z dnia 27.03.2017 r. organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej wartość kapitału początkowego, jako składnika niezbędnego do ustalenia wysokości emerytury.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów: od 17.11.1984 r. do 20.01.1991 r. gdyż ubezpieczona nie przedłożyła miesięcznych wykazów z zarobkami.

W okresie od dnia 6.09.1984 r. do dnia 30.03.1991 r. K. D. zatrudniona była w (...) Spółdzielni Pracy (...), na stanowisku montera układów elektrycznych – chałupnika.

Zarobki ubezpieczonej w okresie zatrudnienia w (...) wniosły odpowiednio (zestawienie zarobków pracowników karta 23 i 31 akt VIII U 3277/08):

- w roku 1985 – 51.471 zł,
- w roku 1986 - 185.968 zł,
- w roku 1987 – 222.564 zł,
- w roku 1988 – 251.412 zł,
- w roku 1989 – 941.869 zł,
- w roku 1990 – 4.712.047 zł,
- w okresie od dnia 01.01 do dnia 30.03.1991 roku - 803.446 zł.

W wymienionym okresie od 1 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1990 r. miesięczne zarobki ubezpieczonej przekraczały 50 % najniższego wynagrodzenia. K. D. nie miała innego tytułu do podlegania ubezpieczeniu społecznemu w tym okresie. Miała małe dzieci i wykonywanie pracy nakładczej było dla nie jedyną formą aktywności zawodowej i jedynym źródłem utrzymania.

Powyższy stan faktyczny, sąd ustalił w oparciu o akta ZUS, świadectwo pracy z okresu zatrudnienia ubezpieczonej w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z., legitymację ubezpieczeniową, wykaz zarobków pracowników zatrudnionych w (...) zawarty w aktach VIII U 3277/08, zeznania ubezpieczonej K. D. (k 14 a.s.).

Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za spójny i kompletny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17.12.1998 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie przyznania ubezpieczonej prawa do emerytury, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 1 a i 1 b, z zastrzeżeniem nim art. 46,47,50,50e i 184.

Po myśli art. 25 ust. 1 cytowanej ustawy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

2. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach.

3. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych:

1. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 3. w/w artykułu powoływanej ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Po myśli art. 6 ust. 2 pkt 11 ustawy emerytalnej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłaconą składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: między innymi wykonywania na obszarze Państwa Polskiego pracy nakładczej:

a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,

b) przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu,

jeżeli w tych okresach osoba wykonująca taką pracę uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy obowiązującego najniższego wynagrodzenia, określonego na podstawie przepisów Kodeksu pracy.

Na uwadze należy mieć przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z 1976 r., Nr 3, poz. 19 z późn. zm.). W § 33 tego rozporządzenia określono, że za okresy pracy nakładczej wykonywane przed jego wejściem w życie (1 stycznia 1976 r.) uważa się okresy zatrudnienia w myśl m.in. przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, jeżeli chałupnik podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego na podstawie przepisów obowiązujących w czasie wykonywania tej pracy albo uzyskiwał zarobki w wysokości co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia w tym okresie, choćby nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia. W par. 3 rozporządzenia postanowiono, że minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, żeby zapewniała wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% najniższego miesięcznego wynagrodzenia. Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 9.01.2007 r. w sprawie III AUa 1080/06 - „do uznania okresu pracy nakładczej za okres składkowy nie jest wystarczające ustalenie, że nakładca nie podlegał w okresie świadczenia tej pracy ubezpieczeniu z innego tytułu ale wymaganym jest ustalenie, że nakładca osiągał wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej co najmniej połowie obowiązującego wówczas najniższego wynagrodzenia.”

Z zebranego materiału dowodowego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, iż ubezpieczona K. D. w okresie od dnia 1.01.1984 r. do dnia 31.12.1990 r. zatrudniona była w (...) Spółdzielni Pracy (...) i uzyskiwała miesięczne wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% najniższego miesięcznego wynagrodzenia - czego dowodzi świadectwo pracy, wpis w legitymacji ubezpieczeniowej, dokumentacja dotycząca zarobków pracowników spółdzielni podpisana przez likwidatora A. Ł.. Wymieniony okres zatrudnienia winien zatem zostać doliczony do ustalenia wartości kapitału początkowego.

Również do ustalenia wysokości kapitału początkowego należy uwzględnić zarobki uzyskiwane przez ubezpieczoną w wymienionym okresie. Analiza zeznań ubezpieczonej oraz analiza zarobków wskazanych w legitymacji ubezpieczeniowej i wykazie zarobków sporządzonym przez likwidatora spółdzielni, w ocenie Sądu wystarczająco potwierdza, iż miesięczne zarobki ubezpieczonej kształtowały się na poziomie przekraczającym połowę najniższego wynagrodzenia.

Okoliczność, iż w legitymacji ubezpieczeniowej pracodawca nie wskazał miesięcznych zarobków uzyskiwanych w poszczególnych miesiącach, a jedynie średnie miesięczne zarobki, nie może stanowić okoliczności obciążającej ubezpieczoną. Należy zauważyć, że nie ma takiej możliwości i nie było też takiego obowiązku, aby wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej obejmowały każdy miesiąc, a wobec braku możliwości pozyskania dodatkowej dokumentacji z uwagi na likwidację pracodawcy, okoliczność ta nie jest możliwa do wykazania w formie jakiej domaga się tego organ rentowy.

Mając na uwadze roczne wynagrodzenie ubezpieczonej i średni miesięczny zarobek, zdaniem Sądu, miesięczne wynagrodzenie ubezpieczonej faktycznie przekraczało, a niektórych latach w sposób zdecydowany - 50 % najniższego wynagrodzenia, co obrazuje następujące zestawienie:

Rok	Najniższe wynagrodzenie w złotych	Średni miesięczny zarobek ubezpieczonej w złotych	Roczny zarobek ubezpieczonej w złotych
------------	--	--	---

1985	5.400 (50% - 2.700)	4.289,25	51.471
1986	5.400 (50%- 2.700)	15.497,33	185.968
1987	7.000 (50 % -3.500)	18.547	222.564
1988	9.000 (50%- 4.500)	20.951	251.412
1989 Od 01.01 do 30.06	17.800 (50%- 8.900)	78.489	941.869
1989 od 01.07 do 30.09	22.100 (50%- 11.050)	78.489	941.869
1989 Od 01.10 do 31.12	38.000 (50%-19.000)	78.489	941.869
1990 Od 01.01 do 31.08	120.000 (50%- 60.000)	392.670,58	4.712.047
1990 Od 01.09 do 30.09	368.000 (50 %-184.000)	392.670,58	4.712.047
1990 Od 01.10 do 31.12	440.000 (50%- 220.000)	392.670,58	4.712.047
1991	550.000 (50%-275.000)	267.815,33	803.446

Należy zauważyć, że w roku 1985 średni miesięczny zarobek ubezpieczonej przewyższał znacznie połowę najniższego wynagrodzenia, a w 1986 r. średni miesięczny zarobek ubezpieczonej był prawie trzykrotnie wyższy niż pełne najniższe wynagrodzenie, w roku 1987 dwu i pół krotnie wyższy, w 1988 niemal czterokrotnie wyższy, w 1989 r. czterokrotnie wyższy, w 1990 r. trzykrotnie wyższy aż do sierpnia. Brak zatem podstaw do przyjęcia, że w którymkolwiek z miesięcy w tym okresie zatrudnienia ubezpieczonej, miesięczny faktyczny zarobek był na tyle niski, że nie przekroczył połowy najniższego wynagrodzenia.

W świetle powyższego, wynagrodzenie ubezpieczonej w okresie od 1 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1990 roku w wysokości wskazanej w wykazie zarobków może stanowić podstawę ustalenia wysokości emerytury.

Sąd uznał, że w sprawie przedłożone zostały nowe dowody w rozumieniu przepisu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej w postaci wykazu zarobków ubezpieczonej, które znajdowały się w aktach VIII U 3277/08. Co do zasady należy przyjąć, że sądowa kontrola legalności decyzji powinna dotyczyć stanu rzeczy istniejącego w chwili wydania decyzji. O nim bowiem organ rentowy orzeka decyzją, której zgodność z prawem pod względem formalnym oraz merytorycznym bada i ocenia sąd. Jednakże sąd zgodnie z przepisem art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Przepis ten zobowiązuje sąd do uwzględnienia dowodów przedstawionych także w toku postępowania przed sądem.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w pkt 1sentencji.

W pozostałej części odwołanie zostało oddalone na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. ponieważ brak było jakichkolwiek informacji o wysokości zarobku ubezpieczonej w 1984 roku. Z kolei w 1991 roku ubezpieczona uzyskała wynagrodzenie w wysokości 803.446 zł za trzy miesiące czyli średnio 267.815,33 zł. Była to kwota niższa niż 50 % najniższego wynagrodzenia. Z zeznań ubezpieczonej wynikało, że w tym czasie spółdzielnia była likwidowana i kończyła działalność. W ocenie sądu w tej sytuacji brak podstaw do przyjęcia, że miesięczne wynagrodzenie ubezpieczonej w każdym miesiącu od stycznia do marca 1991 roku stanowiło co najmniej 50 % najniższego wynagrodzenia.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek